

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

3. Caput.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Id est, cuius voluptates vlcerosæ, & volatiles, multique permixtæ doloribus: dolores verò emeri, diurni, & voluptatum expertes.

clara scripsit, non modo est accuratum in rebus, sed in stylo etiam plurimum habet dignitatis. Ex eo igitur descriptiones aliquot nobiliorum partium afferemus.

CORPVS HVMANVM IN genere.

Descriptio II.

DEus igitur solidamenta corporis, quæ ossa dicuntur, no data, & adiuncta inuicem nervis alligavit, atque constrinxit: quibus mens si excurrere, aut resistere velit, tanquam retinaculis vteretur, & quidem, nullo labore, nulloque conatu, sed vel minimo nutu, totius corporis molem temperaret, ac hæteret, hæc autè visceribus operuit, ut quemque locum decebat, utque ossa solida regerentur. Itè visceribus ipsis venas admiscuit, quasi riuos per corpus omne diuisos, per quas discurrens humor & sanguis vniuersa membra succis vitalibus irrigaret: & ea viscera formata in eum modum, ut quid vnicuique generi aptum fuerit, superiecta pelle contextit, quam, vel sola pulchritudine decorauit, vel setis adoperuit, vel squamis muniuit, vel plumis insignibus adornauit. Illud verò commentum Dei mirabile, quod vna dispositio, & vnus habitus innumerabiles animantium præferat varietates.

Nam in omnibus ferè, quæ spirant, eadem series, & ordo membrorum est. Primum enim caput, & huic annexa ceruix. Item collo pectus adiunctum, & eo prominentes armi, adherens pectori venter. Item huic subnexa genitalia. Vltimo loco femora, pedesque. Nec solum membra suum tenent, ac situm in omnibus seruant, sed etiam partes membrorum. Nam in vno capite ipso certam sedem possident aures, certam oculi, nares item, os quoque, & in ore dentes & lingua.

Nota.

Hæc Laëtantius libro de opificio Dei cap. 7. Suauis est, & ingeniosus in eodem argumento Ambrosius, Hexameri libro sexto, capite nono, D. Gregor. Nazianzen. orat. 34. & alij innumeri, qui eandem materiam attigerunt. Sed iuuat in istis, etiam Medicos audire, qui hæc tanto accuratius describunt, quanto norunt melius, inter quos, & nostro sæculo Laurentius, in eo libro, quem de hac humani corporis stru-

CAPVT.

Descriptio III.

Hominem ob naturæ maiestatem miraculum miraculorum, animal adorandum & venerandum, à sapientissimis Ægyptiorum Sacerdotibus appellatum fuisse constat. Maiestatis porò imaginem licet vbique habeat expressam; lucent tamen in capite plures diuinitatis illius, & principatus animæ radij. Quid sine capite est homo? iacet mehercule, nec sine honore, sine nomine, quasi truncus iers, & ignobilis: sola Principum capita, auro, ære, marmore sculpra in pretio sunt, per caput iurabant veteres, capitis nutu pacta confirmabant, caput vbique plenissimum maiestatis: ac illud ipsum solius cerebri gratia constructum est, cuius domicilium, & propugnaculum à Principe Medicorum appellatur.

Et Laurentio: Item.

CEREBRVM.

EST hoc viscerum excelssimum, proximumque celo, hanc habent sensus arcem munitissimam; hic culmen, hic vigor, hic mentis est regimen, est cerebrum non modo sensuum sedes, & motuum proprium artifex, membrorum vastissimas moles, & musculorum prærumida corpora neruorum fibris, quasi funiculis, non sine admiratione trahens, sed & sapientiæ est domicilium, memoriæ, iudicij, cogitationum, quibus opifici Deo humanum genus redditur simillimum.

Plato diuinissimum hoc appellat membrum, nec solum præcipuum, sed etiam totum in corpore. Homerus *ὀφθαλμὸν* nominat, quod ad instar primi orbis, eius vi, ac illustratione inferiora moueantur, ac sentiant: hic facerem Palladis arcem Poetæ locant, dum eam Iouis cerebro nãtam fingunt: propterea à cerebri esu, tanquam à re sacra abstinebant veteres, & sternutantibus benè precabantur.

SS

Quod

Quod denique in mundo est eolum, in homine est cerebrum: Illud intelligentiarum, hoc rationis est domicilium. Suae sanè hæc omnia diuinitatis cerebri certissima argumenta. Sed hoc vnum inter cætera præstantiam luculenter demonstrat, quod cerebro omnia famulentur, eiusque solius gratia totum corpus constructum sit, homo nempe ad intelligendum totus est natus, at intelligentis facultatis sedes est cerebrum. Situm est in editissimo loco, tanquam arce, ac domicilio omnium tutissimo, & ut irruentibus extrinsecus iniurijs minus foret obnoxium, ossibus vndequeque, quasi proprijs sepimentis hoc natura obuallauit, orbiculari figura tornatum est, tum vt capacius, tum vt nocuentis minus occurreret: adde quod diuinissimo membro perfecta debetur figura: est tamen quodam tenus oblongum, geminis verticibus extumescens. Et, vt eius magnitudo ingens est, & homini, quam cæteris animalibus capacius, & amplior moles, vt vnicum hominis cerebrum, duobus bouum cerebri grandius sit, & capacius; quid eius fabricæ concinnitatem loquar, quid solertem naturæ in eius structura solertiam? quid huius regis domus columnas? & concamerata inuolacra, quæ superbæ molitionis ingentem molem suffulciunt? quid atria? quid thalamos? quid sinus quatuor? quid speculum lucidum? quid arteriolarum inexplicabiles Meandros, & quasi labyrintheos flexus? Miror profecto, & cum verustissimo Zoroastre exclamare cogor; o homo audacis naturæ miraculum!

O C V L I.

Descriptio IV.

Ambr. Hexam. l. 6. 6. 9.

Oculi quædam sunt in carne sidera, vt ait D. Ambrosius, & ἀγάλματα ψυχῆς ἀγρίβη secundum Damascium in vita I. Siodori, *accurata mentis simulachra*, quorum structuram cum multi stylo fuerint profecti, non dubium est, quin Marcus Tullius orationis lumine, cæteros superarit. Sic igitur ille:

De Cic. 2. de natura Deorum.

Sensus autem interpretes, ac nunciij rerum in capite, tanquam in arce, mirifice ad vsus necessarios, & facti, & collocati sunt, tanquam speculatores locum altissimum obtinent, ex quo plurima conspicientes suo fungantur mu-

neret: quis verò opifex præter naturam, quæ nihil potest esse callidius, tantam solertiam pete qui poruisset, in sensibus? quæ primum oculos membranis tenuissimis vestiuit, & sepsit, quas primum perlucidas fecit, vt per eas cerni posset, firmas autem, vt continerentur, sed lubricos oculos fecit, & mobiles, vt declinarent si quid noceret, & aspectum, quò vellet, facile conuerterent, acieque ipsa, quæ cernimus, quæ pupilla vocatur, ita parua est, vt ea, quæ nocere possunt, facile vitet, palpebræ æquæ, quæ sunt tegumenta oculorum, mollissimæ tactu, ne læderent aciem, aptissimæ factæ, ad claudendas pupillas, ne quid incideret, & aperiendas, idque prouidit, vt identidem fieri posset cum maxima celeritate. Munitæque sunt palpebræ, tanquam vallo pilorum, quibus, & apertis oculis, si quid incideret, repelleretur, & somno, coniuuentibus cum oculis, ad decernendum non egæremus, vt qui tanquam inuoluti quiescerent.

Latent præterea vtiliter, & excelsis partibus vndique sepiuntur; primum enim superiora supercilijs obducta sudorem à capite, & fronte defluentem repellunt, genæ deinde ab inferiore parte tutantur subiectæ, leuiterque eminentes, nasus ita locatus est, vt quasi murus oculis in e iectus esse videatur. Iam verò, quam sunt in cernendo subtiles, in his artibus, quarum est iudicium oculorum, in pictis, fictis, celestis formis, in corporum etiam motione, atque gestu, colorum etiam, & figurarum, tum venustatem atque ordinem, & vt ita dicam, decentiam oculi iudicant, atque etiam alia maiora: nam & virtutes, & vitia cognoscunt, iratum, propitium, lætantem, dolentem, fortem, ignauum, audacem, timidum, cognoscunt.

Laurentius minus dictione religiosus, ac curatam tamen habet descriptionem his verbis:

Naturæ speculum est oculus, microcosmi lumen, pars æthereæ, solis ianua, fenestra animi, magna mentis imago. Figura est in primis rotunda, & aliquantulum oblonga, quò ad capacitatem, robur, agilitatem promptior sit, atque expeditior. Et gemini quidem sunt oculi, in loco editissimo capitis collocati, vt noctæ, atque interdiu non secus ac vigiles excubent, & nocitura quæque agili declinatione, atque flexu deuiter: nec satis, in antrum quoddam, ac veluti sinuosam vallem retrusi cernuntur, quò & eorum securitati prouideatur, & minori naturæ dispendio spiritus dissipentur: quia vt: